

Erstatning i forsikringsretlig belysning

Indholdsfortegnelse

EKSAMENSOVERVEJELSER.....	2
1. INTRODUKTION TIL FORSIKRINGSRETEN.....	3
SPØRGSMÅL.....	8
2. INDGÅELSE AF FORSIKRINGSAFTALEN, OPSIGELSE AF AFTALEN MV.....	9
SPØRGSMÅL.....	16
3. SAMSPILLET MELLEM ERSTATNINGSRETEN OG FORSIKRINGSRETEN.....	17
PENSUMDOMME	23
SPØRGSMÅL.....	26
4. DIREKTE KRAV	27
PENSUMDOMME	29
SPØRGSMÅL.....	32
5. HUS- OG GRUNDEJERANSVAR.....	33
PENSUMDOMME	35
SPØRGSMÅL.....	35
6. FAMILIENS PRIVATANSVAR.....	36
SPØRGSMÅL.....	38
6. PRODUKTANSVAR OG ERHVERVSANSVAR.....	39
ERHVERVSANSVARSFORSIKRING	39
PRODUKTANSVARSFORSIKRING	42
PENSUMDOMME	48
SPØRGSMÅL.....	50
7. ARBEJDSKADER OG ERHVERVSANSVAR	51
SPØRGSMÅL.....	68
8. TRAFIKSKADER.....	69
SPØRGSMÅL.....	81
9. PATIENTSKADER.....	82
10. ERSTATNINGSOPGØRELSE.....	87

FORTOLKNING

Kontrakttyper (forsikringsaftalen)

Man sonderer mellem nedenstående, idet de på grund af deres forskellige udformning/tilblivelse ikke kan fortolkes efter samme principper.

A) Standarddokumenter

Begæringen og forsikringsbetingelser er standarddokumenter, hvorimod policen er et individuelt affattet dokument.

Fordele ved standardkontrakter:

- Undgår at skulle forhandle kontraktvilkår i hvert enkelt tilfælde
- Skaber en ensartet praksis

Ulemper ved standardkontrakter

- Tager ikke hensyn til den enkelte forsikringstageres behov

B) Individuelle kontrakter

Indgås sædvanligvis kun, hvor der er tale om meget specielle risici (f.eks. entreprise)

C) Agreed documents

Standardkontrakter er ensidigt udarbejdet af selskabet, hvorimod agreed documents er udarbejdet efter egentlig forhandling mellem forsikringstagerens og forsikringsselskabernes interesseorganisationer.

Ved agreed documents tiltræder forsikringstageren nogle allerede udarbejdede og fastlagte vilkår, mens en individuel kontrakt bliver til ved direkte forhandling mellem forsikringsselskabet og forsikringstageren.

Fortolkning af standardkontrakter

Det almindelige princip i kontraktsretten om, at det er parternes fælles opfattelse af kontraktvilkårene, der danner grundlag for fortolkning, kan ikke anvendes, når de er udarbejdet ensidigt af selskabet. Følgende fortolkningsregler anvendes i sammenspil.

1) Klarhedsreglen

Klarhedskravet (koncipistreglen): Uklare vilkår fortolkes mod selskabet. Selskaberne er således underlagt et klarhedskrav af domstolene, hvorefter de skal være klare og tydelige i deres aftaler.

Indarbejdet i AFTL § 38b, stk. 1 og 2, hvorefter: ”Opstår der tvivl om forståelsen af en aftale, og har det pågældende aftalevilkår ikke været genstand for individuel forhandling, fortolkes vilkåret på den måde, som er mest gunstig for forbrugeren. Den erhvervsdrivende har bevisbyrden for, at et aftalevilkår har været genstand for individuel forhandling. En skriftlig aftale, der tilbydes forbrugeren, skal af den erhvervsdrivende være udarbejdet på en klar og forståelig måde”.

- Lovreglen gælder kun forbrugeraftaler (AFTL § 38a, stk. 2), der ikke har været individuelt forhandlet

Der kan sondres mellem to klarhedskrav:

Må ikke være i strid med den almindelige moralopfattelse i et samfund, jf. DL 5-1-2 (subjektiv afgørelse, som kan variere med tiden). Der skal findes en balance mellem, at forsikringstageren trods alt har lidt et økonomisk tab, men uden at selskabet medvirker til ulovligheden.

Objektive kriterier, som kan indgå i bedømmelsen/udarbejdet på grundlag af praksis:

- Ved tingsforsikring kræves en retmæssig råden og ejendomsret
 - EKS 1) Du kan ikke forsikre stjålne genstande
 - I medfør af praksis kan ulovlige varer etc. forsikres, fordi de er omfattet af forsikringstagerens ejendomsret.
- Den økonomiske værdi skal være lovlig (lovlig omsætningsværdi)
 - Konfiskationsbare ting er som UP udelukket fra forsikringsdækning. Hvis en genstand kun har værdi på det sorte marked, er det ikke en lovlig omsætningsværdi.
 - Bevisbyrde: Forsikringsselskabet
 - EKS 1) Stjålet tigerskind, som var blevet konfiskeret, såfremt Skov- og Naturstyrelsen havde været bekendt med, at det var i klagerens besiddelse
- Driftstabsforsikring tilknyttet ulovlig (fysisk) virksomhed, kan godt være lovlig, så længe driften er lovlig.
 - EKS 1) Restaurant drevet i ulovlige lokaler, hvorefter restauranten brænder ned og forsikringstageren vil have erstatning for driftstabsafbrydelse.
- M.h.t. ansvarsforsikring skal der sondres mellem interessen knyttet til strafansvaret og interessen knyttet til erstatningsansvar
 - EKS 1) Landmand fik ikke erstatning for overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven, idet forsikringen indeholdt en klausul om, at ”følge af tilsidesættelse af offentlige forskrifter” ikke var dækket. Med andre ord: Du kan ikke tegne forsikring for interessen i at undgå at betale bøder.
 - Dækning af tab forvoldt ved forsætlige straffbare handlinger vil ikke være lovlige, når det gælder tingsforsikringer. Nogle gange heller ikke ansvarsforsikringer, men hvor det er lovligt at dække, har selskaberne ofte regresret.

B) Summaforsikring

FAL § 35 finder ikke anvendelse, hvilket betyder, at enhver lovlig kan tegne forsikringer, der

- Tildeler erstatning til 3M
- Tildeler erstatning ved ikke-økonomiske tab

U1 (FIL § 55): Forsikringstageren kan ikke lovlig tegne livsforsikring på 3M, hvorved selskabet forpligter sig til at udbetale dødsfaldserstatning, medmindre den forsikrede samtykker, eller forsikringssummen ikke overstiger summen af de indbetalte præmier med renter.

- EKS 1) A kan ikke tegne livsforsikring på B, som selskabet udbetaler, medmindre B samtykker eller summen ikke overstiger, hvad der er indbetalt.
- Der kan søges om dispensation ved Finanstilsynet (normalt ved gruppelivsforsikringer)

PLIGT TIL AT TEGNE FORSIKRING

Forsikringstagerens pligt

I nogle tilfælde har forsikringstageren pligt til at tegne forsikring. Pligten kan følge af lov, vedtægter eller aftale.

EKS på forsikringer, der følger af lov:

- Motoransvarsforsikring, jf. FL § 105, stk. 1

NB: Du kan IKKE rette krav mod SKV for tab af en præmiestigning. Skaden kunne ligeså godt være sket af en anden skade (ikke beviseligt tab).

Personforsikringer, jf. EAL § 22, stk. 1 (regresbortfald)

HR: Ved livs-, ulykkes- eller sygeforsikring eller anden personforsikring har selskabet ikke regres uanset forsikringens karakter, dvs. om den er tegnet som skades- eller summaforsikring.

- Fremgår også af EAL § 17, hvorefter der ved personskade og tab af forsøger ikke er regres for forsikringsydelse uanset forsikringens karakter.

DOMME s. 53 (uploadede tekst)

LEMPELSE (EAL § 24)

1. led: Erstatningsansvar kan nedsættes eller bortfalde, når ansvaret vil virke urimeligt tyngende for den erstatningsansvarlige (skadevolderens økonomiske forhold er afgørende).

2. led: Ansvaret lempes, når ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt (kun undtagelsestilfælde, kan anvendes uafhængigt af skadevolderens økonomiske forhold).

Ved afgørelsen skal der tages hensyn til: skadens str., ansvarets beskaffenhed, skadevolderens forhold, skadelidte interesse, foreliggende forsikringer*, samt omstændighederne i øvrigt*.

- EKS 1) Ringe grad af uagtsomhed – formentlig aldrig med små erstatningsbeløb

Hensyn:

- Alvorlig personskade eller forsørgertab
- SKV har tegnet en ansvarsforsikring, der pga. objektivt risikobegrænsning ikke dækker det aktuelle ansvar

Hensyn, der ikke spiller nogen rolle:

- Skadelidte har en stor indkomst

DOMME S. 431-432

➤ *Foreliggende forsikringer*

- Hensynet til SKL har mindre vægt, hvis tabet dækkes helt/delvist af en forsikring
 - Tingsforsikringer, der ikke bortfalder pga. § 19
 - Summaforsikringer, der stiller skadelidte ligeså godt
- Der kan ikke ske lempelse, hvis ansvaret dækkes af en ansvarsforsikring, eller SKV er selvforsikrer.
- Forsikringsmuligheder spiller ingen rolle (at skadelidte ikke har udnyttet muligheden for en forsikring, skal ikke komme ham til last, når der er en skadevolder)

➤ *Omstændighederne i øvrigt:*

- Danmarks internationale forpligtelser
- Større skade end normalt (f.eks. større erhvervsevnetab end normalt)

NB: Du kan ikke få lempet din erstatning ud fra det synspunkt, at du ”er mindre ansvarlig” ift. medskyld. F.eks. at man ikke var med til brandstiftelsen. Så er spørgsmålet mere, hvorvidt der foreligger solidarisk hæftelse.

U 2001.1285HD (pensum s. 57): Direkte krav på fuld erstatning ved tvangsakkord

A til skade under brug af personlift, som var produceret af P. P var under tvangsakkord med nedsættelse af 25 %. Højesteret fastlog, at A havde krav på det fulde beløb mod F, jf. FAL § 95, stk. 1, fordi A indtrådte i P's ret. Kan nu direkte støtte ret på § 95, stk. 2.

U 2001.1303H: Direkte krav for SKL når den sikrede er under konkurs, tvangsakkord lign.

A var udsat for uheld på arbejdspladsen, B havde erhvervs- og produktansvarsforsikring hos F. F mente ikke, at der var dækning for skaden. B gik konkurs. A fik transport i krav fra kuratorerne.

Højesteret lagde vægt på, 1) at formålet med FAL § 95, stk. 1 netop er, at SKV's ansvarsforsikring kommer skadelidte til gode uanset skadevolders økonomiske formåen, 2) at der ud fra overvejelserne om forarbejderne til FAL i andre nordiske lande måtte kunne indfortolkes et direkte krav for SKL mod F trods konkurs.

A havde ret til at anlægge sag efter B's konkurs, uanset at han ikke havde fået fastslået sit krav ved dom eller anerkendelse endnu.

U 2007.20Ø: Forsikringsaftalelovens § 95 afskar ikke 3.-mand fra at føre bevis for sit krav direkte over for forsikringsselskab.

K købte i 1999 en fast ejendom. I forbindelse hermed havde B som bygningssagkyndig udarbejdet en tilstandsrapport, hvorefter der ikke blev konstateret særlige mangler ved ejendommen. I forbindelse med at K i 2002 satte ejendommen til salg, konstaterede en anden bygningssagkyndig mangler ved ejendommen. K rejste erstatningssag mod B, der ved udeblivelsesdom blev dømt i overensstemmelse med K's påstand. B havde tegnet professionel ansvarsforsikring hos forsikringsselskabet F, og K rejste herefter sit krav direkte mod F i medfør af forsikringsaftalelovens § 95. F bestred, at bestemmelsen kunne finde anvendelse i det foreliggende tilfælde. Heri fik F ikke medhold, idet forsikringsaftalelovens § 95 ikke fandtes at afskære K muligheden for at rejse sit krav direkte over for F.

U 2007.371H: Erstatningskrav kunne rettes direkte mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab i et tilfælde, hvor retssag mod skadevolderen var umulig, da skadevolderen var død, og præklusivt proklama udløbet. Erstatningskravet var forældet efter forsikringsaftalelovens § 29.

B begik i september 1998 selvmord ved at sprænge sin ejendom i luften, hvorved der skete skade på en naboejendom, der var forsikret hos G. G anmeldte i oktober 1998 erstatningskravet direkte over for det selskab, H, hvor B havde tegnet forsikring. H afviste kravet, under henvisning til at B havde handlet med forsæt, jf. forsikringsaftalelovens § 18, men oplyste den 12. januar 1999 G om, at man var i færd med at indhente en lægelig udtalelse om B's psykiske tilstand før selvmordet til brug for en vurdering af eventuel forsikringsdækning i medfør af forsikringsaftalelovens § 19. B's dødsbo havde indrykket præklusivt proklama, der udløb den 29. januar 1999, uden at G forinden havde anmeldt sit krav i boet. I marts 1999 afviste H G's krav, under henvisning til at det var prækluderet. Af en lægeerklæring fra maj 1999 fremgik, at B måtte anses for at have været sindssyg umiddelbart før selvmordet, og der var derfor dækning på policen hos H. I juli 2002 anlagde G sag mod H, med henvisning til at B var erstatningspligtig, og at G havde et direkte krav mod H. H fastholdt, at kravet skulle have været anmeldt i dødsboet, og gjorde endvidere gældende, at det var forældet, da der ikke var anlagt sag inden udgangen af 2000. Højesteret fastslog, at kravet under de foreliggende omstændigheder kunne rettes direkte mod H. 1) G's krav mod H støttede sig imidlertid på, at G efter forsikringsaftalelovens § 95, stk. 1, var indtrådt i sikredes krav, der var grundet i forsikringsaftalen,

Forsikringen indeholder typisk forskellige ansvarsfraskrivelser:

- Skader, der direkte eller indirekte hidrører fra asbest
- Skader, der er forvoldt af sikrede med forsæt, jf. FAL § 18, stk. 1
- Skader, der er forvoldt af sikrede med selvforskyldt beruselse, jf. FAL § 20
- Skade, der skyldes, at sikrede groft har tilsidesat elementære sikkerhedsforanstaltninger

(1) Erstatningsansvar: Den forpligtelse sikrede efter erstatningsreglerne har til at dække et lidt tab.

(2) Skade tilføjet personer eller ting: Om en skade foreligger afgøres efter erstatningsreglerne. Dækker ikke: formuetab (fx driftstab).

(3) Under udøvelse af den i policen nævnte virksomhed: I denne afgrænsning ligger både en afgrænsning i relation til uforsikrede områder og til andre ansvarsforsikringer. Forbundet med stillingen? Led i arbejdet etc.? Kan spille en begrænsende rolle.

DOMME S. 95-97

(4) Grundejeransvaret: Det ansvar, der pålægges sikrede som ejer eller bruger af bygning eller grundareal, der benyttes af virksomhedens drift. Der er ikke dækning for det ansvar, der måtte ifalde den del af bygningen, som er udlejet eller bruges til privat bolig.

Videregående ansvar (VGA - § 5, stk. 1 i pensum)

"Forsikringen dækker ikke ansvar, som følger af et tilsagn fra sikrede om en anden erstatningsydelse eller om et videregående ansvar end, hvad der følger af almindelige erstatningsregler. Findes tilsagnet i forsikringstagerens almindelige salgs og leveringsbetingelser, og har selskabet godkendt tilsagnet, er et i dette begrundet ansvar for en af forsikringen i øvrigt omfattet skade dog dækket."

Videregående ansvar/bestemmelsens indhold

Det er det ansvar, der følger af de almindelige erstatningsregler, der dækkes. Hvad der ligger derudover, dækkes ikke (VGA), dvs. ansvar som er påtaget, der går udover, hvad der følger af almindelige erstatningsregler. Der er således ingen vanskeligheder, hvor skaden rammer 3M, med hvem der ikke er nogen kontraktsrelation.

Videregående ansvar kan kun antages i tilfælde, hvor kontrakten indeholder bestemmelser, der sigter på en egentlig udvidelse af ansvaret. FS har bevisbyrden for, at der foreligger VGA. Tilsagn om VGA kan foreligge såvel før som efter skadens indtræden, men vil i begge tilfælde udelukke dækning. Hvis tilsagnet ikke får nogen konkret betydning, fordi ansvar også ville følge af de almindelige regler, påvirker det ikke dækningen. Et tilsagn kan også vedrøre skadens opgørelse eller tabets beregning, hvorefter dækningen er afskåret for det, som ligger udover, hvad der følger af almindelige regler.

Kontraktsbestemmelser, der definerer produktets egenskaber (kvalitet, holdbarhed etc.) udgør ikke videregående ansvar.

DOMME S. 99

Salgs og leveringsbetingelser

Hvis FT's salgs- og leveringsbetingelser er godkendt af FS (og betingelserne giver tilsagn om VGA) er der dækning for dette ansvar. NB: Dog sjældent FS godkender sådanne betingelser, hvorfor bestemmelsen har ringe praktisk betydning.